

Начало>Семейноправни въпроси и наследство>Имуществено при брак и гражданско партньорство>Режими на имуществени отношения Режими на имуществени отношения

Испания

1 Има ли законов режим на имуществени отношения между съпрузи в тази държава членка? В какво се състои той?

1.1 Правен режим: Общо гражданско право и специално право на някои автономни области

В Испания не би било правилно да се говори за единно право или единен режим на имуществени отношения между съпрузи. Някои автономни области, наред с държавата, имат гражданскоправна юрисдикция (макар че не всички включват режимите на имуществени отношения между съпрузи сред въпросите, които могат да уреждат). Това означава, че освен испанското си гражданство всички испански граждани имат специфично регионално гражданство (*vecindad civil*). Това определя дали спрямо тях се прилага общото гражданско право или специално или регионално гражданско право (член 14 от Гражданския кодекс).

Регионите, които имат собствено гражданско право, са Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия и Валенсия (макар че последната не урежда режими на имуществени отношения между съпрузи, тъй като приетият от нея закон беше обявен за противоконституционен от Конституционния съд (*Tribunal Constitucional*). Следователно гражданите на останалите автономни области имат „общо“ регионално гражданство (*vecindad civil común*) (в член 14 от Гражданския кодекс се урежда начинът на придобиване на регионално гражданство).

- За да се определи приложимото право по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи при сключване на брак между испански граждани (без международно привързване) и дали да се прилага общото право или правото на конкретна автономна област, е необходимо да се разгледат нормите на междурегионалното право, съдържащи се в Уводния дял на Гражданския кодекс (*Título Preliminar del Código Civil*) (член 9, параграф 2 и член 16 от Гражданския кодекс).

Режимът по Гражданския кодекс се прилага за съпрузи с общо регионално гражданство.

Ако съпрузите нямат такова общо регионално гражданство, приложимото право е това, което е свързано с регионалното гражданство или обичайното местопребиваване на единия от съпрузите и което е избрано съвместно в автентичен документ, издаден преди сключването на брака. В противен случай приложимото право е правото на мястото на общото обичайно местопребиваване непосредствено след сключването на брака. Накрая, ако няма такова местопребиваване, приложимото право е правото на мястото на сключване на брака.

В изключителни случаи, когато съпрузите имат различно регионално гражданство, ако режимът на имуществени отношения между съпрузи и в двата региона е режимът на разделност (и приложимият режим съгласно горепосочените норми е различен от този), се прилага посоченият в Гражданския кодекс режим на разделност.

- Когато единият от съпрузите не е испанец или сключилата брак двойка е свързана с друга държава, приложимото право се определя съгласно разпоредбите на член 33 от Регламент (ЕС) 2016/1103, който се тълкува по такъв начин, че когато в Регламента се прави позоваване на гражданството като критерий на привързване, това се разбира като позоваване на регионалното гражданство.

Регионалното гражданство обаче е понятие, което се прилага единствено по отношение на испански граждани (член 15 от Гражданския кодекс).

Следователно, тъй като то не се прилага по отношение на чужденци, се прилага член 33, параграф 2, като правото на гражданството се заменя с правото на най-тесните връзки, т.е. правото на териториалната единица, с която съпрузите имат най-тесни връзки.

1.2 Режими на имуществени отношения между съпрузи, приложим в отсъствието на споразумение между съпрузите съгласно Гражданския кодекс и специалните законодателства на автономните области

С оглед на уточняването на режима на имуществени отношения между съпрузи в случаите, в които няма споразумение между съпрузите, се прилага допълващо право, което се различава в зависимост от приложимото вътрешно гражданско право:

Граждански кодекс (прилага се, освен ако приложимото право не е това на Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия): имуществена общност (*sociedad de gananciales*) (член 1344 и сл. от Гражданския кодекс). Съгласно този режим придобивките и облагите, получени от единия от съпрузите, стават общо имущество и на двамата. Личното имущество на всеки съпруг включва по същество имущество, придобито преди и по време на брака безвъзмездно или като заместител на лично имущество. Основното жилище, придобито преди брака, попада в обхвата на специален режим, съгласно който, за разлика от другото имущество, придобито преди брака (което е винаги лично), направените след брака плащания с общи средства преобразуват пропорционално основното жилище в общо имущество. В случай на съмнение се приема, че имуществото е съвместна собственост. Режимът на отговорност за имуществената общност се урежда по същия начин и включва имущество, получено в резултат на редовното упражняване на професия, художествена дейност или търговска дейност. Ако са налице задължения, натрупани само от единия съпруг, първоначално отговорност за тях носи със собственото си имущество само това лице. Ако това не е достатъчно, кредиторите могат да наложат заповест или възбрана върху имуществената общност. В този случай обаче другият съпруг може да поиска прекратяване на имуществената общност, като заповестта или възбраната върху общото имущество се заменя с притежавания от съпруга длъжник дял. От този момент нататък бракът попада в режима на разделност. Имуществената общност се управлява съвместно (въпреки че в ежедневието — властта в рамките на семейството (*potestad doméstica*) — може да се упражнява от всеки от съпрузите). Управлението на личното имущество е отговорност на съпруга, който го притежава (макар че съществуват специални разпоредби, които се отнасят до семейното жилище, тъй като въпреки че то може да принадлежи само на единия съпруг, е необходимо съгласието на другия съпруг, или, в противен случай, е необходимо съдебно разрешение). Разпореждането с имуществената общност или нейното обременяване с тежести изисква съгласието и на двамата съпрузи. Арагон: имуществена общност (*consorcio conyugal*), която се урежда в член 210 и сл. от Регионалния правен кодекс на Арагон (*Código de Derecho Foral de Aragón*). Съгласно този режим придобивките или облагите, получени от единия от съпрузите в резултат на неговата работа, дейност или възвращаемост на активите му, стават общо имущество. Личното имущество на всеки съпруг включва по същество имущество, придобито преди и по време на брака безвъзмездно или като заместител на лично имущество. В случай на съмнение се приема, че имуществото е съвместна собственост. Съгласно гражданското право на Арагон придобитото преди брака имущество, включително основното жилище, е винаги лично, освен ако разходите по него не са изцяло отсрочени и ще бъдат изплатени изцяло с общи средства след началото на брака. Системата на отговорност за този режим на имуществени отношения е законово уредена. Когато задължения са натрупани само от единия съпруг, отговорността се носи само от това лице със собственото му имущество. Ако това не е достатъчно и в случай на принудително изпълнение срещу общото имущество във връзка със задължения, които не са обща отговорност, съпругът на длъжника може да упражни правото си да обезпечи стойността

на своя дял от общото имущество, като поиска ликвидирание на имуществената общност, единствено с цел определяне на стойността, която трябва да се обезпечи, без общността да се прекратява.

Следва да се посочи, че в Арагон преживелият съпруг има право на плодopolзване (*usufructo viudal aragonés*), което, макар и да е право на наследяване, има също отражение, докато съпрузите са живи поради правото на очакване на имуществото на съпруга (*derecho expectante de viudedad*).

Каталония: режим на разделност (член 232, параграф 1 от Гражданския кодекс на Каталония (*Código Civil de Cataluña*). При този режим всеки съпруг има право на собственост, ползване, управление и свободно разпореждане с цялото си имущество. В случай на съмнение кой от съпрузите притежава дадено имущество или право, се смята, че то принадлежи и на двамата съпрузи в равни неделими части. Приема се обаче, че движимо имущество за лично ползване, което не е изключително ценно и принадлежи на единия от съпрузите, и имущество, което е пряко предназначено за упражняване на неговата дейност, са негова изключителна собственост.

Балеарските острови: режим на разделност (член 3 от Сборник на гражданското право на Балеарските острови (*Compilación de Derecho Civil de las Islas Baleares*) за Майорка, член 65 за Менорка и член 67 за Ибиса и Форментера). Съгласно този режим имущество, принадлежащо на единия съпруг към момента на сключване на брака, се смята за негово лично имущество, както и всяко имущество, което е придобил чрез всякакви средства по време на брака.

Навара: имуществена общност (*conquistas*) (член 87 и сл. от Новия правен кодекс на Навара (*Fuero Nuevo de Navarra*). Това е режим, при който придобитото имущество включва (наред с другото) имущество, придобито по време на брака от единия от съпрузите чрез работа или друга дейност, както и приходите от общото и личното имущество и неговата възвръщаемост. Личното имущество включва имущество, което съпруг получава възмездно преди брака, дори ако придобиването се извършва по време на брака, или ако разходите или възнаграждението се плащат изцяло или частично със средства на другия съпруг или от имуществената общност, или придобивки под формата на печалба преди или по време на брака. Цялото имущество, което не е документирано като лично, се смята за имуществена общност. Жилището и обзавеждането подлежат на специален режим, когато са придобити или са платени изцяло или частично по време на брака, дори когато произтичат от предишна собственост. В този случай, ако плащането е извършено с единствения изключителен принос на единия от съпрузите, то ще се смята за негово лично имущество. Ако плащането е извършено с имущество, притежавано и от двамата съпрузи, имотът ще принадлежи неделимо и на двамата, пропорционално на съответните им приноси. Ако плащането е извършено освен с имущество от имуществената общност и с имуществото на единия или на двамата съпрузи, неделимостта се прилага пропорционално на приноса на всеки съпруг и този на имуществената общност. Системата на управление и отговорност за имуществената общност и личното имущество също е законово уредена. Когато са натрупани лични задължения, ако личното имущество на съпруга дължник е недостатъчно, кредиторът може да поиска налагане на заповест или възбрана върху имуществената общност, за което се уведомява другият съпруг. Ако той не реагира и върху имуществената общност бъде наложен заповест или възбрана, се извършва принудително изпълнение, а за съпруга дължник се смята, че е получил стойността на своя дял, когато извършва плащане със свои собствени средства или когато имуществената общност е ликвидирана. В срок от девет дни от уведомяването за заповеста или възбраната обаче другият съпруг може да поиска наложените върху имуществената общност заповест или възбрана да бъдат заменени от остатък, присъден на съпруга дължник при ликвидирание на имуществената общност. В този случай заповестта или възбраната води до прекратяване и ликвидирание на имуществената общност, както и до прилагането от този момент нататък на режим на разделност.

Страната на баските: когато и двамата съпрузи живеят в долините на Бискайя, Арамайо или Лаудио, бракът се урежда от регионалния режим на универсална имуществена общност (*comunicación foral de bienes*). Когато само единият от съпрузите има регионално гражданство в долините на Бискайя, Арамайо или Лаудио, режимът се прилага, ако то съответства на първото общо обичайно местопребиваване на съпрузите. В противен случай се прилага режимът по мястото на сключване на брака. В други части на Страната на баските, ако няма споразумение, режимът на имуществени отношения между съпрузи е режимът на имуществена общност (*sociedad de gananciales*), предвиден в Гражданския кодекс (член 127 и сл. от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските (*Ley de Derecho Civil Foral del País Vasco*). Съгласно регионалния режим на универсална имуществена общност всички вещи, права и дялове — независимо от техния произход — които принадлежат на единия от съпрузите и са придобити чрез всякакви средства, се поделят поравно между съпрузите. Това се прилага както по отношение на имуществото, придобито преди брака, така и по отношение на придобитото по време на брака имущество, независимо от неговото местонахождение. Въпреки този теоретично универсален характер, обхватът на имуществената общност се променя в зависимост от причината за прекратяването. Поради това, ако бракът е прекратен поради смъртта на единия от съпрузите и има деца, родени от брака, имуществената общност е с универсален характер. Ако обаче бракът се прекратява поради смъртта на един от съпрузите, но няма деца, родени от брака, или ако бракът е прекратен по друга причина (като например развод), имуществената общност се ограничава до придобитите възмездно придобивки или имущество, с изключение както на имуществото, придобито преди брака, така и на безвъзмездно полученото имущество.

Галисия: имуществена общност (*gananciales*) (член 171 от Закона за гражданското право на Галисия (*Ley de Derecho Civil de Galicia*).

2 Как могат съпрузите да организират своя режим на имуществени отношения? Какви са формалните изисквания в този случай?

Съпрузите могат да определят своя режим на имуществени отношения по начин, който не изисква прилагане на посочените в предишния раздел допълнителни разпоредби.

За тази цел те трябва да подпишат публично предбрачно споразумение пред нотариус (членове 1280 и 1315 от Гражданския кодекс), което трябва да бъде вписано в регистъра на гражданското състояние, и в деня на подписване на споразумението нотариусът трябва да изпрати заверено електронно копие на публичния документ до съответното длъжностно лице по гражданското състояние като доказателство за регистрацията на брака (член 60 от Закона за регистъра на гражданското състояние (*Ley del Registro Civil*).

Съпрузите могат също така да изменят режима на имуществени отношения по време на брака, като се спазват същите изисквания по отношение на формата (член 1331 от Гражданския кодекс) и без това да нарушава правата на трети лица (член 1317 от Гражданския кодекс).

Същата възможност е предвидена в автономните области, които имат собствено гражданско право за браковете, уредени от това право: член 231, параграф 10 и сл. от Гражданския кодекс на Каталония; член 3 от Сборника на гражданското право на Балеарските острови за Майорка и Менорка (*capítulos*) и член 66 от Сборника на гражданското право на Балеарските острови за Ибиса и Форментера (*espolitos*); член 125 и сл. от Закона за гражданското право на Страната на баските; член 171 и сл. от Закона за гражданското право на Галисия; член 185 от Регионалния правен кодекс на Арагон; член 78 и сл. от Кодекса на регионалното гражданско право на Навара.

3 Съществуват ли ограничения на свободата в организиране на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Съпрузите са свободни да избират своя режим на имуществени отношения и могат да изберат да прилагат всеки режим, включително тези, които се уреждат от което и да е от испанските граждански законодателства (в които подробно са описани и двата режима на имуществени отношения между съпрузи, които трябва да се прилагат при липсата на споразумение, както и други режими, по отношение на които страните могат да се

споразумейт), и тези, предвидени в разпоредбите на други държави. Никога обаче не трябва да бъдат включвани разпоредби, които противоречат на закона или добрите нрави или които ограничават равенството на правата, принадлежащи на всеки съпруг (член 1328 от Гражданския кодекс и член 14 от Конституцията на Испания).

4 Какви са правните последици от развода, раздялата или унищожаването на брака по отношение на режима на имуществени отношения между съпрузи?

Режимът на имуществени отношения между съпрузи се прекратява при унищожаване на брака, раздяла и развод. Това е предвидено в различните разпоредби на различните режими на имуществени отношения между съпрузи (вкл. напр. член 1392 от Гражданския кодекс във връзка с имуществената общност или член 1415 от Гражданския кодекс, уреждащ режима на участие в придобитото по време на брака).

При режими на имуществена общност за ликвидирането трябва да се следва производството, предвидено в Гражданския процесуален кодекс (*Ley de Enjuiciamiento Civil*). При тази процедура между съпрузите възниква форма на съвместно притежаване имущество, която се различава от другите режими на имуществена общност, и има специфичен правен режим, който остава в сила за времето, в което съществува общността, до получаването от всеки от съсобствениците, чрез подходящите сделки за делба при ликвидиране, на конкретен индивидуализиран дял от имуществото.

Имуществена общност (*sociedad de gananciales*) може да бъде ликвидирана съгласно нормите на членове 1392—1410 от Гражданския кодекс по взаимно съгласие в присъствието на нотариус или, при липса на такова съгласие, пред съда, като спрямо ликвидирането ще се прилага производството, предвидено в Гражданския процесуален кодекс.

Съгласно режима на разделност не е необходимо ликвидирането на режима на съпружеска имуществена общност, тъй като всеки съпруг е собственик на имуществото си. Имущество, което изначално принадлежи и на двамата съпрузи, се урежда от режим на съсобственост, който се запазва и след унищожаване на брака, раздяла или развод, без да се засягат правата на никой от съсобствениците да поиска делба на имуществото (както е при всички случаи на съсобственост).

5 Какви са последиците от смъртта на единия от съпрузите върху режима на имуществени отношения между тях?

Режимът на имуществени отношения между съпрузи се прекратява и поради смърт, както е предвидено в различните разпоредби на различните режими на имуществени отношения между съпрузи (вкл. напр. член 1392 от Гражданския кодекс във връзка с член 85 от него по отношение на имуществената общност или член 1415 от Гражданския кодекс, уреждащ режима на участие в придобитото по време на брака).

Без да се засяга нещо, което починалият съпруг може да е уредил в завещание или завет, за овдовелия съпруг са предвидени определени права в зависимост от приложимото право по отношение на наследяването. По същия начин, ако единият съпруг почине, без да е оставил завещание, другият съпруг има определени права при наследяването на своя съпруг/своята съпруга.

За да се определи приложимото гражданско право:

- В случаите, когато двойката има връзки с повече от една държава, приложимото гражданско право се определя в съответствие с разпоредбите на Регламент (ЕС) № 650/2012. Съдържащата се в член 36 разпоредба се прилага, когато е приложимо испанското право, така че когато случаят е такъв, се прилага съществуващият Граждански кодекс или разпоредбите на автономно гражданско законодателство в зависимост от конкретната връзка, която завещателят може да е имал или не с автономна област, която има собствено гражданско право, уреждащо въпроса.

- Когато става въпрос за наследяване без чуждестранен елемент, макар че наследяването се урежда от разпоредбите на гражданското законодателство, отнасящи се до регионалното гражданство, което завещателят е имал към момента на смъртта, правата, които преживелият съпруг има по закон, се уреждат от същото право, уреждащо последиците от брака, като дяловете по закон на низходящите винаги се запазват (член 16 и член 9, параграф 8 от Гражданския кодекс).

По-долу е представен анализ на правата на преживелия съпруг с оглед на различните граждански законодателства, съществуващи в Испания, в зависимост от това дали завещателят е организирал наследството си съгласно волята си (най-често чрез завещание) или е починал, без да остави завещание.

- Ако починалият остави завещание:

Гражданският кодекс (прилага се, освен когато приложимото право е това на Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия), в който се установява, че минималното, на което има право преживелият съпруг, е същото, както когато съпругът почине, без да остави завещание, т.е. плодopolзване върху една трета от наследството, ако има деца или низходящи. Ако има само възходящи, те имат право на плодopolзване върху половината от наследството. Накрая, правото на плодopolзване се равнява на две трети, в случай че няма нито възходящи, нито низходящи (член 834 и сл. от Гражданския кодекс).

Арагон: сключването на брак осигурява на всеки съпруг правото на плодopolзване на преживяло лице (*usufructo de viudedad*) върху цялото имущество на първия починал от съпрузите (член 271 от Кодекса на регионалното гражданско право на Арагон). Съгласно режима на имуществена общност на Арагон това право (което е с характер на семейно, а не на наследственото право) се притежава от съпрузите, дори ако тяхното регионално гражданство впоследствие се промени, като в този случай се изключва делът по закон, установен съгласно наследственото право. Преживелият съпруг също има право на плодopolзване на преживяло лице, когато към момента на смъртта починалото лице е имало регионално гражданство на Арагон.

Балеарските острови: в Майорка и Менорка универсалното право на плодopolзване на преживелия съпруг се признава, ако завещателят няма живи родители. Плодopolзването се равнява на две трети, ако родителите на завещателя са живи, и на половината, ако има низходящи (член 45 от Сборника на гражданското право на Балеарските острови). В Ибиса и Форментера преживелият съпруг не се смята за наследник с право на запазена част (*legitimario*).

Каталония: на овдовял съпруг, който няма достатъчно финансови средства, се предоставя една четвърт от наследството (член 452, параграф 1 от Гражданския кодекс на Каталония). По същия начин му се предоставят и други права по отношение на имуществото, принадлежащо на преживелия съпруг, без да е включено в наследственото имущество (член 231, параграф 30 от Гражданския кодекс на Каталония) и жилището. Именно в този контекст се прилага понятието за едногодишна издръжка за преживяло лице (*año de viudedad*), което се състои в правото да се запази ползването на семейното жилище и преживяло лице да се издържа за сметка на наследството на починалия в продължение на една година след смъртта на завещателя (член 231, параграф 31 от Гражданския кодекс на Каталония).

Галисия: преживелият съпруг има право на плодopolзване върху половина от наследството (член 228 и сл. от Закона, уреждащ разпоредбите на гражданското право на Галисия, *Ley normas reguladoras del Derecho Civil de Galicia*).

Навара: преживелият съпруг има право на плодopolзване (*usufructo de fidelidad*) върху цялото имущество и всички права на починалия преди него (при условие че към момента на смъртта последният е имал регионално гражданство на Навара), които са му принадлежали към момента на смъртта (член 253 от Новия правен кодекс на Навара).

Страната на баските: овдовелият съпруг или преживелият член на небрачен съюз има право на плодopolзване върху половината от цялото имущество на завещателя, ако има низходящи. При липсата на низходящи той има право на плодopolзване върху две трети от имуществото (член

52 от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските). Това не се прилага в долината Аяла — в общините Аяла, Амурио и Окондо, и в градовете Мендиета, Ретес де Тудела, Сантаколома и Союгути в община Арциниега (член 89 от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските), в които се прилага завещателната свобода. Това не се прилага и в долините на Бискайя, Арамайо и Лаудио, в които се прилагат специални норми относно семейното имущество (*bienes troncales*) (член 61 и сл. от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските).

- Ако починалият не е изготвил завещание (наследяване при отсъствие на завещание):

Граждански кодекс (прилага се, освен ако приложимото право не е това на Арагон, Каталония, Балеарските острови, Навара, Страната на баските, Галисия): овдовелият съпруг има право на плодopolзване върху една трета от наследството, ако има деца или низходящи, върху половината от наследството, ако има само възходящи, и той се определя за единствен наследник, ако няма нито възходящи, нито низходящи (член 834 и сл. и член 944 от Гражданския кодекс).

Арагон: овдовелият съпруг наследява имуществото, което не трябва да бъде върнато на възходящите дарители (*bienes no troncales*), след възходящите, без да се засяга правото на плодopolзване на преживялото лице, посочено при наследяване по завещание, което винаги се запазва (член 517 от Регионалния правен кодекс на Арагон). Имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители, включва имущество, което е останало в дома или семейството на завещателя две поколения непосредствено преди неговото, независимо от произхода на имуществото и средствата за неговото придобиване, както и имуществото, което завещателят е получил безвъзмездно от възходящи роднини или роднини по сребрена линия до шеста степен. Това имущество се прехвърля на определени роднини (роднини, на които трябва да бъде върнато имущество — *parientes troncales*), посочени в член 526 от Регионалния правен кодекс на Арагон.

Балеарските острови: прилагат се разпоредбите на Гражданския кодекс (посочен по-горе), а в Майорка и в Менорка овдовелият съпруг се ползва най-малко от универсално право на плодopolзване, ако няма родители, на плодopolзване върху две трети от имуществото, ако родителите на завещателя са живи, и на плодopolзване върху половината от имуществото, ако има низходящи.

Каталония: ако няма низходящи, овдовелият съпруг наследява цялото имущество, включено в наследството, преди възходящите на починалия (член 441, параграф 2 и член 442, параграф 3 от Гражданския кодекс на Каталония). Ако овдовелият съпруг дели наследството с децата на завещателя или техните низходящи, той има правото на универсално плодopolзване върху наследството (член 441, параграф 2 и член 442, параграф 3 от Гражданския кодекс на Каталония).

Галисия: прилага се същият режим като този в Гражданския кодекс (член 267 от Закона, уреждащ разпоредбите на гражданското право на Галисия).

Навара: съпругът наследява имуществото, което не трябва да бъде върнато на възходящите дарители, след братята и сестрите и възходящите. По отношение на имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители, съпругът има право на плодopolзване върху цялото имущество и всички права на починалия преди него съпруг (при условие че към момента на смъртта последният е имал регионално гражданство на Навара), които са му принадлежали към момента на неговата смърт (член 304 и сл. от Новия правен кодекс на Навара).

Страната на баските: що се отнася до имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители, двамата съпрузи или членове на небрачното партньорство са наследници единствено по отношение на недвижимо имущество, придобито от съпрузите по време на брака (член 66 от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските). При липсата на низходящи преживелият съпруг наследява имуществото, което трябва да бъде върнато на възходящите дарители (член 110 и сл. от Закона за регионалното гражданско право на Страната на баските).

6 Кой орган е компетентен да се произнесе по случай, свързан с режима на имуществени отношения между съпрузи?

Компетентен е първоинстанционният съд (*Juzgado de Primera Instancia*), който разглежда или е разглеждал производството за унищожаване на брака или за раздяла или бракоразводното производство или пред който се предявяват или са били предявени искове за прекратяване на режима на имуществени отношения между съпрузи на всяко от предвидените в гражданското законодателство основания (член 807 от Гражданския процесуален кодекс).

В съдебните райони, в които има специализирани съдилища по семейно право, те провеждат производството за прекратяване и ликвидиране на имуществения режим, дори ако производството не е резултат от предшествашо производство за унищожаване на брака или за раздяла или бракоразводно производство.

7 Какви са последиците от имуществения режим между съпрузи за правоотношенията между единия от съпрузите и трети лица?

По принцип и съгласно общата гражданска система в член 1373 от Гражданския кодекс се предвижда, че всеки съпруг отговаря за собствените си задължения по отношение на трети лица с личното си имущество. Ако личното имущество е недостатъчно за погасяване на задълженията, кредиторът (трето лице) може да поиска налагане на заповест за възбрана върху имуществената общност. Съпругът, който не е длъжник, може обаче да поиска общото имущество да бъде заменено от дела на съпруга длъжник в имуществената общност, като в този случай налагането на заповест или възбрана води до прекратяване на имуществената общност.

Разпоредба с подобен обхват е включена в Гражданския процесуален кодекс за целите на принудителното изпълнение, когато задължението е лично, но независимо от това отговорността трябва да се поеме от имуществената общност.

По-специално е предвидено (член 1365 от Гражданския кодекс) имуществената общност да се използва за плащане на задължения към кредитора (трето лице), натрупани от един от съпрузите: 1) при упражняването на „власт в рамките на семейството“ или при управлението на имуществената общност или разпореждането с нея, което по закон или по договор се възлага на него; и 2) при редовното упражняване на неговата професия, художествена или търговска дейност или при редовните дейности по управление на личното му имущество.

В Търговския кодекс (*Código de Comercio*) има подобни разпоредби за случаи, при които единият от съпрузите е търговец.

Освен ако в предбрачното споразумение не е предвидена специална разпоредба, за обременяването с тежести или разпореждането със съвместно притежаваното имущество се изисква съгласието и на двамата съпрузи. Ако разпореждането се извършва безвъзмездно (напр. дарение), то се обявява за нищожно, ако се извършва само от единия съпруг.

Независимо от това в интерес на сигурността на търговията в Гражданския кодекс се посочва, че действията по управление на имущество и разпореждане с парични средства или ценни книжа са валидни, когато се извършват от съпруга, на чието име са регистрирани и който ги притежава.

Що се отнася до вписан недвижим имот, за да може имотът да се впише на името на сключило брак лице, както и да се впише придобитото право във връзка с настоящите или бъдещите права върху имуществената общност, трябва името на съпруга и режимът на имуществени отношения между съпрузи да бъдат посочени, за да може третите лица, които правят справка в регистъра, да узнаят за тези факти. Ако регистърът не съдържа информация в този смисъл, третото добросъвестно лице, което придобива възмездно имущество от лице, вписано в регистъра като имащо право да извърши прехвърлянето, запазва собствеността върху така придобития имот.

8 Кратко описание на процедурата за разпределение, включително разделянето, разпределянето и ликвидирането на режима на имуществените отношения между съпрузи в тази държава членка.

Процедурата се урежда в член 806 и сл. от Гражданския процесуален кодекс. Тя включва следните етапи:

а) Изготвяне на опис на имуществото, включено в имуществената общност.

Това може да се извърши едновременно с производството за унищожаване на брака или за раздяла или бракоразводното производство или прекратяването на режима на имуществени отношения между съпрузи, дори ако на практика то започва, след като бъде постановено окончателното решение за прекратяване на режима.

Искането трябва да включва предложен опис. Необходимо е явяване пред съдебен секретар (*Ltrado de la Administración de Justicia*), при което се иска общ опис въз основа на предложението. Ако има спор по отношение на дадена вещ, изслушването се провежда пред съдия, който трябва да се произнесе с подлежащо на обжалване решение.

б) Ликвидиране.

За да започне този етап, решението за прекратяване на режима на имуществени отношения между съпрузи трябва да бъде окончателно. Етапът започва с предложение за ликвидиране и явяване пред съдебния секретар с цел съпрузите да постигнат споразумение относно плащането на обезщетение и дължимото на всеки съпруг възстановяване, както и пропорционалната делба на остатъка чрез определяне на партии.

Ако не бъде постигнато споразумение, се назначава разпределител на имуществото, който да извърши операциите по делбата. След като бъде направено предложение, съпрузите могат да го приемат или да го отхвърлят. В последния случай несъгласието се решава чрез постановяване на подлежащо на обжалване съдебно решение.

в) Прехвърляне на имуществото и вписване в имотния регистър.

След като операциите по ликвидиране са окончателно одобрени и са създадени партии, съдебният секретар отговаря за прехвърлянето на имуществото и изпращането на документи за право на собственост на всеки съпруг.

Освен тази процедура има и друга, по-опростена процедура, при която ликвидирането се извършва по взаимно съгласие на съпрузите или между преживелия съпруг и наследниците на починалия преди него съпруг съгласно нормите на Гражданския кодекс и пред нотариус.

И в двата случая, ако в подлежащото на ликвидиране имущество има недвижим имот, в имотния регистър може да бъде вписан препис от протокола за одобряване на операциите по делбата, съдебното решение за установяване на делба на имуществото или нотариално завереният публичен документ за ликвидиране на имуществената общност.

9 Каква е процедурата и документите или информацията, които обикновено се изискват за целите на регистрацията на недвижима собственост?

Актове и договори, свързани със собственост и други вещни права върху недвижим имот, могат да бъдат вписани в имотния регистър. Те трябва да бъдат официално признати в публичен документ, който се подава в регистъра, в чийто район на действие се намира недвижимият имот, като бъдат платени съответните данъци и такси.

За да има действие по отношение на трети лица, документът трябва да е заверен и да бъде придружен от удостоверение от регистъра на гражданското състояние на Испания (ако бракът е регистриран там), с което се признава прекратяването на режима на имуществени отношения между съпрузи. Ако оригиналът на документа е издаден извън страната, той трябва да бъде надлежно легализиран и, при условие че е необходимо за регистъра, да бъде преведен. Този режим не е приложим за документи и съдебни решения, попадащи в обхвата на европейските регламенти, които циркулират съгласно съответните разпоредби.

Последна актуализация: 01/02/2023

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.